

Požár prvního Goetheana, Vánoční sjezd

Miluše Kubíčková

Osudově byl Rudolf Steiner úzce spjat s plodem svého umu, se zhmotněnou podobou anthroposofie, s Goetheanem. První dřevěná budova se dvěma kopulemi, uvnitř bohatě umělecky vyzdobená byla otevřena v říjnu 1920. Téměř po tři léta tam pulzoval čilý život v duchu anthroposofie. Pak nečekaně došlo k tragédii, kdy budova byla záměrně podpálena a až na betonový základ celá lehla popelem.

Stalo se tak za silvestrovské noci na přelomu let 1922/23. Zlovolné podpálení vzácné stavby bylo součástí stupňujících se útoků nacistů vůči Rudolfu Steinerovi. V duši tímto neštěstím hluboce zraněn, Steiner srdnatě pokračoval v započatém programu v sou sedni truhlárně. Důsledky katastrofy se postupně projeví v jeho zhoršujícím se zdraví a bezpo chyby přispěly k jeho předčasnému odchodu z pozemského života.

Na bezprostředně konaném Vánočním sjezdu v prostorách, které nebyly požárem zničeny, byla 24. prosince až 1. ledna 1924 ustavena Všeobecná anthroposofická společnost. Rudolf Steiner ve snaze pomoci překlenout nedobré poměry ve společnosti prohlásil, že bude-li zvolen, je ochoten ujmout se jejího vedení jako předseda. Tímto rozhodnutím na sebe vzal karmu anthroposofické společnosti.

O tom zasvěceně pojednává jeden z nejvýznačnějších anthroposofů Rus Sergej O. Prokofjev, zejména ve své poslední knize *Jak stojíme před Rudolfem Steinerem*:

„Pohlédneme-li na poslední pozemská léta Rudolfa Steinera, stojí před námi jako zářící vrchol, jako kulminace jeho celé biografie Vánoční sjezd 1923/24. Tento čin Rudolfa Steinera byl tak nový a tak do budoucnosti zaměřený, že on označil předchozí vývoj anthroposofie na Zemi, trvající tři sedmiletí, jako přípravu na to, co se pak mohlo stát na Vánočním sjezdu, totiž přímé spojení s prapůvodním zdrojem anthroposofické ezoteriky.... Vánoční sjezd vzešel z nejhlubší krize anthroposofické společnosti, která následovala po požáru Goetheana.

„Bolest a utrpení Rudolfa Steinera se v jeho duši proměnila v čistou lásku, z níž vytvořil během Vánočního sjezdu Základní kámen lásky, jako základní kámen nového lidství. Sledujeme-li dále život Rudolfa Steinera, budeme se moci přesvědčit, že rozhodnutí pro Vánoční sjezd bylo pro něho vskutku zcela radikální: Nic nebo vše! Dokladem, že byl pro něho vším, byly tři iniciativy: Model obou staveb Goetheana, karmické přednášky a založení Michaelské školy na Zemi.“

V prosinci 1924 započala stavba druhého Goetheana. V tu dobu Rudolf Steiner píše v jednom dopise: „Rok jsem nosil v hlavě nápad na stavbu nového Goetheana. Rozhodnutí postavit budovu už nikoli ze dřeva, ale z betonu nebylo pro mě snadné. V mých přednáškách jsem vždy zdu razňoval, že anthroposofie není jen teorie, takže z její bytosti vyroste zvláštní umělecký styl.“ V této stavbě se skutečně spojují věda, umění a náboženství v jednotu vzešlou z ducha. Je proto pochopitelné, že ve světě již existují početné stavby ztvárněné v duchu této oživené architektury. Hlásí se k ní významný maďarský architekt Imre Makovecz, ale také další umělci.